

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV

Warszawa, piątek 18 stycznia 1929 r.

Nr. 15

TREŚĆ: Sprawy polskie: Propozycje sowieckie. — Zagadnienia ogólne: Rumunja a Z. S. R. R. — Sytuacja polityczna w Rumunji. — Memorjał Groenera. — Sprawa odszkodowań i długów. — Stany Zjedn. A. P. a Kontynent. — Sytuacja polityczna w Afganistanie. — Daleki Wschód. — Kwestja rzymska. — Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.
W DODATKU: Przegląd prasy Z. S. R. R. i emigracji rosyjskiej.

SPRAWY POLSKIE.

PROPOZYCJE SOWIECKIE.

The Times 14.I. Koresp. z Warszawy podaje w streszczeniu odpowiedź rządu sowieckiego na notę Polski i podkreśla pośpiech, z jakim została wręczona. Nota sowiecka pod względem długości, frazeologii i niezwykle pośpiechu w zdenerwowaniu stanowi rekord w historii dyplomacji. Koresp. podkreśla, iż niewiele dzienników podało ją in extenso; większość zaś ograniczyła się do sumarycznego jej przedstawienia.

The Daily Herald 14.I. w streszczeniu odpowiedzi Sowieców na notę Polski, podkreśla gotowość Sowieców do włączenia Rumunji do proponowanego protokołu.

Correspondance Universelle 16.I w art. p. n.

„La seconde bataille de la Vistule“ pisze w związku z odpowiedzią Polski przesłaną Sowiecom, iż treść jej odpowiada oczekiwaniom. Jakkolwiek argumenty Polscy są raczej natury formalnej, niemniej jednak są one ważne. Nie pierwszy to, a zapewne i nie ostatni raz Sowiety proponują pakt czy układy, które mają na oku bądź to cele rewolucyjne, bądź też interesy Z. S. R. R. w stosunku do Polski, Anglii, Francji itd. Słusznie zaznaczyły dzienniki łotewskie i estońskie, Sowiety o ile istotnie są zainteresowane w sprawie konsolidacji pokoju, to powinnyby się zwrócić z tą propozycją do wszystkich sąsiadów, co wyłączyłoby wszelkie podejrzenia. Odpowiedź rządu polskiego, przesłana Litwinowowi, była jedynie możliwą w obecnych warunkach.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

RUMUNJA A Z. S. R. R.

Vitiorul 17.I zamieszcza dłuższy artykuł o stosunku Z. S. R. R. do Rumunji. Z. S. R. R. w swej polityce zagranicznej zależy w zupełności od III międzynarodówki, względnie naodwrot, co w tym wypadku na jedno wychodzi. Państwa, z którymi Z. S. R. R. nawiązuje stosunki, uważa za wrogów, z którymi tylko chwilowo utrzymuje zawieszenie broni. Jedyne czynniki zagranicą, z którymi sowieci utrzymują przyjazne stosunki, są partje komunistyczne obcych państw, które Z. S. R. R. wspiera moralnie i materialnie, żeby je przygotować na wypadek wojny do wystąpienia przeciw własnej ojczyźnie. Przykłady tego były zwłaszcza w Anglii, Bułgarji i Chinach. Jeśli Z. S. R. R. wchodzi w stosunki z państwami burżuazyjnymi, pomimo, że dąży do wszechświatowej rewolucji, to czyni to jedynie ze względów gospodarczych.

Jednocześnie jednak nie zaprzestaje działać przeciw nim na ich własnym terytorjum i dotychczas nie było państwa, z którymby Z. S. R. R. postępował inaczej. Według „Revue de Paris“, z 1 listopada 1928, Bucharin i Stalin powiedzieli, że wojna jest dla Z. S. R. R. konieczna. Kiedy przedstawiciele komunistyczni Polscy i Rumunji Królikowski i Petrulescu oświadczyli komisarzowi wojny Woroszyłowowi, że w chwili potrzeby spełnią swój obowiązek, paraliżując obronę swej ojczyzny, i zapytali, czy najazd bolszewicki nastąpi szybko, odpowiedział Woroszyłow, że wszystko jest przygotowane i że wojna będzie miała prawdopodobnie następujący przebieg: Ponieważ Polska będzie się mobilizowała powoli, wystarczy na jej froncie słaba osłona, a tymczasem wojsko czerwone przekroczy Dniestr i dojdzie najdalej za 15 dni do Galacu, zajmując wąwozy w Karpatach. Najazd kawalerji nie-

PRZEGLĄD PRASY ZAGRAJNICZNYCH

WYDZIAŁ PRASOWY
CODZIENNY BIULETYN

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRAJNICZNYCH

Rok IV

Warszawa, piątek 18 stycznia 1929 r.

Nr 13

W DODATKU: Przegląd prasy N. S. R. R. i emigracji rosyjskiej.
i informacje: Różne. — Artykuły nieważelione.
a Kontynent. — Sytuacja polityczna w Afganistanie. — Daleki Wschód. — Kwestja rzemaska. — Notatki
polityczna w Rumunji. — Memorjał Greniera. — Sprawa odszkodowań i długów. — Stany Zjedn. A. P.
TREŚĆ: Sprawy polskie: Propozycje sowiwickie. — Zagadnienia ogólne: Rumunja z N. S. R. R. — Sytuacja

SPRAWY POLSKIE.

PROPOZYCJE SOWIICKIE.

The Times 14.1. Koresp. z Warszawy podaje w streszczeniu odpowiedź rządu sowiickiego na notę Polski i podkreśla pojęcie, z jakim została wroczone. Nota sowiicka pod względem długości, frazeologii i niezwykłego pojęciu w zbeherowaniu stanowi rekord w historii dyplomacji. Koresp. podkreśla, iż niewiele dzienników podało to in extenso; większość zaś ograniczyła się do sumarycznego jej przedstawienia. The Daily Herald 14.1. w streszczeniu odpowiedział Sowietów na notę Polski, podkreśla gotowość Sowietów do własnego Rumunji do proponowanego projektu.

„La seconde bataille de la Vistule” pisze w związku z odpowiednią Polską przesiłaną Sowietom, iż treść jej odpowiada oczekiwaniom. Jakkolwiek argumenty Polscy są raczej natury formalnej, niemniej jednak są o nie wątpliwe. Nie pierwszy to, a zapewne i nie ostatni raz Sowiety proponują pakt, czy układ, które mają na oku bądź to cele rewolucyjne, bądź też interesy N. S. R. R. w stosunku do Polski, Anglii, Francji itd. Stwierzenie zaznaczyły dzienniki fotograficzne i estetyczne Sowiety o ile istotnie są zainteresowane w sprawie konsolidacji pokoju, to powinny się zwrócić z propozycją do wszystkich sąsiadów, co wyłączyłoby wszelkie podejrzenia. Odpowiedź rządu polskiego, przesłana Litwinowowi, była jedynie możliwą w obecnych warunkach.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

ROMUNIA A N. S. R. R.

Wittem 17.1 zamieszcza dłuższy artykuł o stosunku N. S. R. R. do Rumunji. N. S. R. R. w swej polityce zagranicznej należy w zależności od III międzynarodówki, względnie nacjonalizmu, co w tym wypadku na jedno wychodzi. Państwa, z którym N. S. R. R. musi się stosunki, uważa za wrogów, z którym tylko chwilowo utrzymuje zawieszenie broni. Jedynymi czynnikami zagranicą, z którymi Sowiety utrzymują przyjazne stosunki, są partie komunistyczne obcych państw, które N. S. R. R. wspiera moralnie i materialnie, żeby je przygotować na wypadek wojny do wyłączenia przeciw własnej ojczyźnie. Przykładem tego były zwłaszcza w Anglii, Belgacji i Chinach. Jeśli N. S. R. R. wehodzi w stosunki z państwami burżuazyjnymi, pomimo, że dąży do wazzechwiałowej rewolucji, to czyni to jedynie ze względów gospodarczych.

Jednocześnie jednak nie zaprzecają dalsze przeciwnym na ich własnym terytorjum i dotychczas nie było państwa, z którym N. S. R. R. postępowali inaczej. Według „Revue de Paris”, z 1 listopada 1928, Bucharin i Stalin powieździeli, że wojna jest dla N. S. R. R. konieczna. Kiedy przedstawiciele komunistycznej Rumunji i Rumunji Kridlikowski i Petrusescu odwiedzili komisarzy wojny Woroszyłow, że w chwili obecnej Szejnna swój odpowiednik, paraliżując obronę swej ojczyzny, i zapytali, czy naczech bolszewicki stani szybko, odpowiedział Woroszyłow, że wszystko jest przygotowane i że wojna będzie miała prawo dobieć następujący przebieg: Konkwaza Polska będzie się mobilizowała powoli, wyszczepiając na jej froncie siła osłona, a tymczasem wojsko czerwone przetrkoczy Dniestr i dojdzie najdalej za 15 dni do Galicji, zamując wawoży w Karpatach. Najazd kawalerji nie

mieckiej pod Mackensenem do Rumunji był niczem w porównaniu z zamierzonym najazdem kawalerji czerwonej. A kiedy Polska będzie mogła wystąpić na arenę, sprawa Rumunji będzie już skończona. Z Rumunji przejdzie wojsko czerwone do Bułgarii, gdzie wszystko jest przygotowane do rewolucji komunistycznej. Grecja będzie również miała kłopot z komunistami u siebie. Jugosławja wraz z Francją będzie zajęta wojną z Włochami i Albanją. Wtedy rozprawi się Z. S. R. R. z gnębiciełami polskimi, którzy jednocześnie będą mieli spór o granice z Litwą i Niemcami, tym razem nietylko dyplomatyczny. Prócz wojska będzie się posuwało za każdą dywizją G. P. U. organizując na zajmowanych obszarach dyktaturę proletariatu. Taki jest plan Z. S. R. R., a nic nie zaszło takiego, coby mogło zmienić plany sowieńców. Dla tego Rumunja, chociaż usposobiona pokojowo, musi być przygotowana na napad ze strony Z. S. R. R.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI

Viitorul 16.I zwraca uwagę na trudne położenie Rumunów w Dobrudży. Na osadzonych tam kolonistach rumuńskich, przesiedlonych ze starej Rumunji oraz z Macedonji, mszczą się miejscowi Bułgarzy za przyłączenie Dobrudży do Rumunji, napadając ich, zabijając i niszcząc majątek. Ostatnio rozesłali do wszystkich kolonistów wezwanie, aby opuścili tę ziemię, jeśli chcą ocalić życie.

The Manchester Guardian 14.I. Koresp. z Bukaresztu donosi, że rumuński minister finansów przybył do Paryża na telegraficzne zaproszenie prezesa banku francuskiego Moreau. W rumuńskich kołach rządowych panuje przekonanie, że Popovici-Tasca powróci z pożyczką. W kołach bankierskich panuje tendencja zakończenia rokowań w ciągu dni dziesięciu bez względu na rezultaty. Rumuńska prasa rządowa stwierdza, że warunki pożyczki są ciężkie i zwala za to winę na rząd Bratianu, który manifestował niechęć względem kapitału zagranicznego. Niemiecka grupa stowarzyszona z bankiem drezdeńskim wycofała się z rokowań o pożyczkę 500 tysięcy funtów szterlingów, mającą być użytą na cele aprowizacyjne Besarabji. Wycofanie się Niemców nastąpiło w ostatnim momencie przed podpisaniem kontraktu, co spowodowało dużą konsternację.

The Times 14.I. Koresp. z Budapesztu donosi, że rokowania rumuńsko-węgierskie w sprawach agrarnych rozpoczęte 15 grudnia, a przerwane z powodu świąt, zostały podjęte nanowo. Delegacja węgierska miała otrzymać instrukcje doprowadzenia do rychłego i pomyślnego rozwiązania problemu, który figuruje na liście marcowej sesji Rady Ligi.

MEMORJAŁ GROENERA.

Berl. Börsen-Courier 16.I pisze, że memorjał Groenera nie zawiera żadnych niespodzianek a jedyną jego sensacją jest to, że został opublikowany choć był memorjałem tajnym. Jest całkowiec zrozumiałe, że minister spraw wojskowych świadom jest swojej odpowiedzialności za obronę państwa. Opinję niemiecką mogłoby raczej interesować to, jaką drogą dostał się ten memorjał do rąk obcych. Byłoby wskazaniem, aby ministerstwo przeprowadziło odpowiednie dochodzenia celem odkrycia sprawcy tej niedyskrecji.

Der Tag 18.I pisze z powodu ogłoszenia memorjału Groenera, że istotnymi sprawcami tej „zdrady stanu“ są: partja socjaldemokratyczna i „Reichsbanner“. Dla zobrazowania atmosfery, w której leżą się podobne fakty zdrady stanu, dziennik uważa za potrzebne przytoczenie szeregu głosów działaczy socjaldemokratycznych, nie mówiąc już o „Vorwärtsie“, dla którego zdrada kraju jest rzeczą codzienną.

Po przytoczeniu tych głosów, dziennik zapowiada umieszczenie dalszego „ciekawego“ materiału w tej sprawie.

SPRAWA ODSZKODOWAŃ I DŁUGÓW.

The New York Herald 15.I. Koresp. z Waszyngtonu pisze, że wyznaczenie Morgana i Owen Younga jako nieoficjalnych przedstawicieli w Komitecie ekspertów zostało podyktowane finansowemi interesami Ameryki. Morgan będzie miał za zadanie przekonać oficjalnych ekspertów aljanckich, iż muszą oni wygotować plan ulokowania niemieckich obligacyj, odpowiedni do warunków rynku amerykańskiego.

The Morning Post 14.I. Koresp. dypl. pisze, że w bankierskich kołach londyńskich istniała zawsze opinja, iż komercjalizacja olbrzymich niemieckich sum reparacyjnych ma bardzo małe praktyczne znaczenie z powodu trudności ulokowania tak olbrzymiej sumy na rynku światowym. Pozatem, każdy plan, zmierzający do natychmiastowego zwiększenia przemysłowej pomyślności Niemiec, odbije się ujemnie na pomyślności przemysłowej Anglii.

Inaczej rzecz się ma z Francją. Nawet częściowe skomercjalizowanie odszkodowań niemieckich posiada wielką atrakcję dla skarbu francuskiego. Departamenty zniszczone zostały już odbudowane kosztem pożyczek wewnętrznych, których amortyzacja wymagać będzie wielu lat. Lecz jeśli odszkodowania niemieckie zostałyby skomercjalizowane i obligacje pущzone na rynek, to sumy otrzymane ze sprzedaży tych obligacyj mogłyby być obrócone na likwidację wewnętrznych pożyczek francuskich.

The Morning Post. 14.I. Koresp. z Waszyngtonu donosi, że kwestja odszkodowań była tematem konferencji prasowej w Białym Domu. Prezydent Coolidge, zapytany, jakie mają być obowiązki komitetu ekspertów, oświadczył, że Stany Zjedn. nie będą mieszały się do sprawy definitywnego określenia sumy odszkodowań niemieckich. Zdaniem prezydenta, sposób spłat odszkodowań, określony został przez Komisję Dawes'a, wobec czego Komitet ekspertów będzie miał do rozstrzygnięcia wysokość sumy globalnej oraz ilości lat, w ciągu których suma ta winna być spłacana.

The Daily Mail 14.I. Koresp. z New Yorku donosi, iż w prasie tamtejszej przypisywane jest duże znaczenie udziałowi Morgana w Komitecie Ekspertów a to w związku z komercjalizacją odszkodowań niemieckich.

STANY ZJEDNOCZONE A. P. A KONTYNET.

Journal de Genève 16.I w art. wst. w związku z dyskusją w Senacie amerykańskim przewidywał przyjęcie paktu Kellogg'a, a to naskutek doskonałej organizacji żywiolów pacyfistycznych w Ameryce; natomiast ustawa morska zostanie zapewne odrzuco-

na. Nie jest również wyłączone uznanie przez Stany Zjednoczone Międzynarodowego Trybunału. W ten sposób zwycięstwo pacyfistów amerykańskich uewnętrznili się w ratyfikacji paktu Kellogg'a, w sabotowaniu bill'u morskiego i w przystąpieniu do Międzynarodowego Trybunału.

SYTUACJA POLITYCZNA W AFGANISTANIE.

Le Temps i Journal des Débats 16.I zamieszczają artykuły, omawiające sytuację w Afganistanie. Dzienniki podkreślają, że przyczyną rewolucji w Afganistanie stało się zbyt brutalne przeprowadzanie reform. Oszołomiony wielkiem powodzeniem i honorami, jakich mu nie szczędzono w największych państwach w Europie, Amanullah utracił poprostu zdolność wyczucia rzeczywistości. Wydarzenia obecne rozgrywają się jednak tak daleko, a informacje są tak niedokładne, — pisze *Journ. des Débats*, — iż trudno jest uświadomić sobie wszystkie przyczyny powstania. Jak zwykle w takich wypadkach Rosjanie oskarżają Anglików, a Anglicy podejrzewają Rosjan. Przychylnie usposobienie nowego władcy (mowa o Inayatullahu) dla jego możnych sąsiadów na południu, również nie jest dla nikogo tajemnicą. Dziennik zaznacza w końcu, że rozumna i przewidująca polityka zarówno Anglików, jak i Rosjan, powinnyby zmierzać do tego, aby posiadłości ich w Azji były od siebie oddzielone nie krajem, który szarpany jest przez walki wewnętrzne, lecz państwem dostatecznie zorganizowanym i solidnym, które może wzbudzić dla siebie szacunek i zniechęcić elementy skłonne do spisków i awantur.

DALEKI WSCHÓD.

The Morning Post 14.I. Koresp. z Nankinu do-

nosi, iż minister finansów Tej Sooug złożył obszerne memorandum Narodowej Konferencji, reorganizacji militarnej i rozbrojenia, w którym to memorandum przedstawia krytyczną sytuację finansową Chin. Dochody na rok bieżący wynoszą 457 milionów dolarów, podczas gdy wydatki przewidywane są na 507 milionów dolarów, z których 192 miliony przypada na armję, a 156 milionów na pożyczki. Wydatki na armję stanowią faktycznie 78% podatków netto. Minister finansów stwierdza w swem memorandum, że wiele prowincyj całkowicie zużywa wpływy z podatków na pokrycie swych wydatków, tak, że rząd centralny zamiast pieniędzy otrzymuje kwity. Minister finansów domaga się całkowitej kontroli rządu nad podatkami i wyłączenie ingerencji władz wojskowych i prowincjonalnych z dziedziny podatkowej.

SPRAWA RZYMSKA.

The Daily News and Westminster Gazette 14.I. Koresp. z Rzymu donosi, że generał Jezuitów wyjechał do Francji i Hiszpanji. Misja jego ma na celu wyjaśnienie kardynałom tych państw porozumienia, jakie zostało osiągnięte pomiędzy Watykanem a Kwirynałem w sprawie odbudowania Państwa Kościelnego. Ze strony Hiszpanji Watykan nie spodziewa się opozycji. Natomiast we Francji w kołach dyplomatycznych istnieje obawa, że Włochy odniosą z tego wielkie korzyści, szczególnie przez otrzymanie specjalnych koncesji dla swych misyj na Wschodzie kosztem misyj francuskich, które do tej pory były uprzywilejowane.

Wg. informacji korespondenta, w kołach watykańskich potwierdza się wiadomość, iż kardynałowie włoscy stwierdzają, że umowa została już faktycznie zawarta.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Lietuvos Aidas 14.I zamieszcza artykuł René Martela, w którym autor wypowiada się za zbliżeniem litewsko-francuskim. Martel podkreśla zupełny brak — do niedawna — zainteresowania wśród Francuzów dla narodowego ruchu litewskiego oraz stopniowe wzmocnienie się tego zainteresowania ostatnio, a to na skutek sporu polsko-litewskiego oraz na skutek błędnego postępowania Polaków, którzy szkalując Litwinów nie wzięli pod uwagę psychologii narodu francuskiego, uznającego wszelkie napaści, skierowane przeciwko mniejszemu i słabszemu narodowi, za niehonorowe. Francuzi — wg. autora — zmienili nieprzychylną opinię o Litwie w związku z coraz to częściej odbywającymi się podróżami dziennikarzy francuskich na Litwę; tak np. Albert Housset i Henry de Chambon napisali szereg przychylnych dla Litwy artykułów w „*Journal des Débats*“ i w „*Revue Parlémentaire*“.

Martel zaznacza w końcu, że liczba francuskich przyjaciół Litwinów wciąż wzrasta i jest ich więcej, aniżeli to się na pozór wydaje. Autor podnosi jeszcze korzystny dla Litwy wpływ, jaki wywarła na Genewę opinia w sprawie Wilna wydana przez wybitnych prawników francuskich, profesorów: Le Fur'a, Mendelstam'a i La Pradell'a.

The Daily News and Westminster Gazette 14.I zamieszcza artykuł p. t. „Cromwelle Europy“, zaopatrzone podobiznami króla Aleksandra, Musoliniego, marsz. Piłsudskiego i Woldemarasa.

The Daily Mail 8.I zamieszcza artykuł p. t. „Kraje, w których rządzi jeden człowiek“ (The one-man countries). Artykuł ilustrowany jest sześciu fotografiami, mianowicie Mussoliniego, Primo de Rivera, marsz. Piłsudskiego, Woldemarasa, Kemala Paszy i Reza Chana.

Revaler Bote 16.I omawia obszernie artykuł Autsa Orasa w „*Päewaleht*“ o kulturalnych dążnościach Estonji. Oras sądzi, że kulturalne wpływy rosyjsko-niemieckie w czasach dawniejszych były niezbyt zbawienne dla narodu estońskiego, który musi szukać obecnie orjentacji ku narodom kulturalnym, cieszącym się wybitnymi rezultatami swej pracy. Oras uważa za takich Anglików i sądzi, że przenikająca do Estonji kultura niemiecka za pośrednictwem Niemców nadbałtyckich jest rozwodnioną kulturą narodu dorobkiewiczów, imitowaną na kulturach innych. Oras narzeka, że Anglicy nie chcą utrzymywać bezpośrednich stosunków z Estonją, ponieważ wszyst-

kie nici trzymają w swych rękach Niemcy nadbałtyccy.

Dziennik podkreśla z oburzeniem, że takie poniżanie kultury niemieckiej nie jest słuszne i przytacza przykłady, szczególnie z dziedziny nauki, na potwierdzenie żywotności narodu niemieckiego.

Slovak 15.I podaje długą deklarację, złożoną na otwarcie słowackiego Sejmu w Bratysławie przez przedstawicieli Słowaków. Deklaracja stwierdza prawo Słowacji do samodzielnego bytu i zaznacza, że ten Sejm będzie pomostem do wykonania umowy pilsburskiej przez Czechów. Jako ideał państwa czechosłowackiego deklaracja głosi jedność państwa przy autonomicznej szerokiej decentralizacji.

Bashkimi Kombëtar 18.I (Wiedeń, pismo albańskie), w art. wst. omawia przeprowadzenie Nittiego co do rychłego upadku faszyzmu we Włoszech. Nitti dopatruje się braku logiki w posunięciach rządu Mussoliniego, co jest oznaką bliskiego jego końca.

Pismo podkreśla zgodność swych poglądów na faszyzm z cytowanymi wyżej i żałuje, że król Achmed Zogu uzależnił się od konającego systemu. Obecnie jeszcze mógłby cofnąć się, ale później będzie to niemożliwe, gdyż bez włoskich pieniędzy nie utrzyma się przy władzy ani minuty.

Na innym miejscu pismo omawia zbrojenia włoskie w Albanji, gdzie władze wojskowe włoskie przygotowują ogromne zapasy wojenne, obliczone co najmniej na 150 tysięcy wojska. Te przygotowania są tylko wyrazem dążności do opanowania Bałkanu.

Politika 3.I (Belgrad) omawia obszernie stosunki w Słowiańszczyźnie z powodu ukazania się książki Milukowa „Sześć ciężkich lat“. Dziennik zaznacza, że Milukow wyraźnie demaskuje zaborczą politykę Rosji carskiej, która dążyła do opanowania wyjścia na Morze Śródziemne i protegowała niektóre państwa bałkańskie, jak Serbję tylko dla ułatwienia sobie tego zadania a bynajmniej nie dla przyniesienia korzyści ogólnej sprawie słowiańskiej. Twierdzi to także T. Masaryk, który w dawniejszym postępowaniu Rosji, ani w jej zachowaniu się w czasie wojny nie mógł się doszukać ogólniejszej myśli słowiańskiej. Rosjanie pojmowali Słowiańszczyznę jedynie jako jedność wiary prawosławnej. Gdy w r. 1914 chodziło o danie pomocy Serbji, Sazonow wobec cara wysuwał jako wyłączny argument konieczność ratowania „jedynego naturalnego sprzymierzeńca Rosji na Bałkanach“. Ani wówczas, ani w późniejszych dziejach wojny nie było wcale mowy o Słowiańszczyźnie. Milukow przy omawianiu konferencji pokojowej podkreśla, że jedyną szczęśliwą okolicznością po usunięciu się Rosji z szeregów Ententy było to, iż ukazali się na widowni Czesi i zastępowali interesy nieobecnej Rosji. Dziennik dodaje, iż Rosja wogóle nie wstawiała się za narodami słowiańskimi, a niemało kłopotu miałyby Polska, gdyby Rosja zasiadała przy stole konferencyjnym, tak co do swoich granic, jak i wogóle przy odzyskaniu niepodległości. Masaryk w 1915 r. w Piotrogradzie nie widział także u nikogo zainteresowania dla utworzenia zjednoczonej Jugosławji. Dziennik podkre-

śla, że zważywszy to wszystko, nasuwa się pytanie, czy odbudowanie mocarstwowego stanowiska Rosji wogóle leży w interesie Słowiańszczyzny. Obecnie przeważa twierdzenie, że pogląd na Słowiańszczyznę jako na wytwór rosyjskich dążeń imperjalistycznych nie posiada żadnej podstawy historycznej.

Dziennik wskazuje na narody łańskie i sądzi, że słowiańskie narody będą się rozwijały podobnie.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

The Daily Telegraph 14.I. Manchurian Execution (art. wst.).

The Morning Post 14.I. A South African Question (art. wst.).

The Times 14.I. M. Poincaré and the Chamber (art. wst.).

*

Pax 13.I. Custos: Le règlement de l'affaire Chorzow (wyrok w sprawie Chorzowa).

Pax 13.I. Smogorzewski: Le dernier „truc“ de M. Litwinow.

L'Ere Nouvelle 13.I. L. Leontin: Le nouvel accord commercial germano-soviétique et ses conséquences.

Le Petit Parisien 14.I. Albert Julien: La visite à Paris de M. Popovici.

Journal de Genève 14.I. Fisher: La société des Nations et l'Orient. — Colonel Feyler: Le grand-duc Nicolas Nicolaievitch et la guerre russe.

Le Matin 15.I. St. Lauzanne: Voici qu'une ombre passe entre la Canada et les Etats-Unis.

L'Humanité 15.I. G. Péri: La Pologne blanche complite contre la paix. (Les négociations polono-soviétiques).

Temps 15.I. Général Nudant: La bataille de Pologne. (Art. o wydarzeniach w r. 1920 na podstawie książki gen. Sikorskiego).

L'Echo de Paris 15.I. Ou en sont les pourparlers entre le Saint-Siège et l'Italie?

*

Berl. Börsen-Courier 15.I. B. Dernburg. 2½ Milliarden im Jahr?

Vorwärts 15.I. Britische Aussenpolitik. Stillstand auf der ganzen Linie!

Frankfurter Ztg. 15.I. Bulgarien vor neuen Entwicklungen.

Berl. Börsen-Courier 16.I. Der Kampf um die Mandchurei.

Germania 16.I. Der Sozialismus in Spanien.

Berliner Tageblatt 16.I. Dr. M. Jordan. Beim Präsidenten von Peru.

Vorwärts 16.I. Groeners geheime Flottendenschrift.

Deutsche Tageszeitung 16.I. Italien und der jugoslawische Staatsstreich.

Berliner Tageblatt 17.I. Das neue Indien. — 16.I. Militärische Phantasien (z powodu ogłoszenia memorjału Groenera).

Germania 17.I. Der Vatikan, Elsass-Lothringen und das Konkordat.

Berl. Börsen-Courier 17.I. A. Rechberg. Bündniss mit Frankreich — England.

Der Tag 18.I. Preussische Verwaltungsreform.

*

Prager Presse 15.I. Das neue rumänische Budget.

